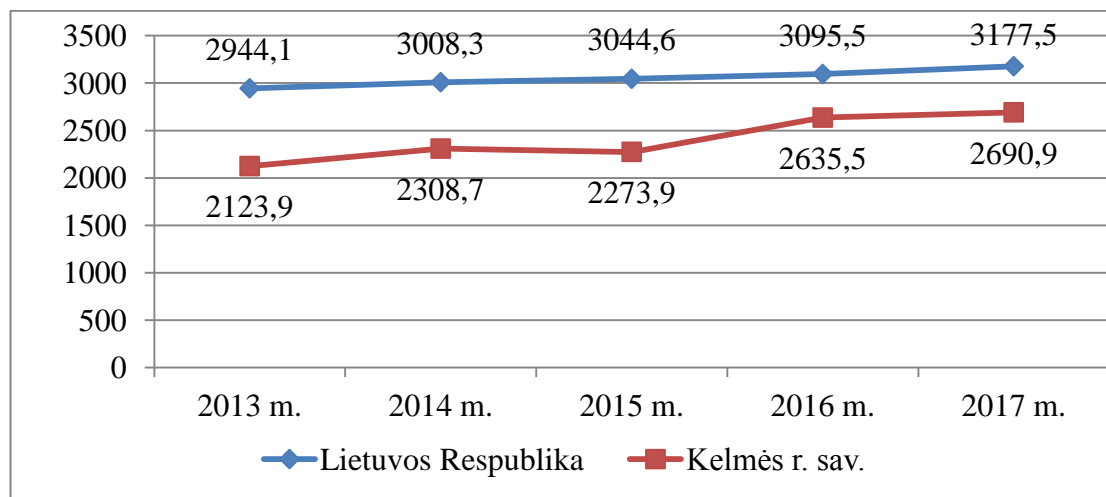

Kelmės rajono savivaldybės gyventojų sergamumas per penkerių metų laikotarpį

Remiantis Higienos instituto ir Lietuvos statistikos departamento duomenimis, buvo analizuojamas Kelmės rajono savivaldybės gyventojų sergamumas per penkerių metų laikotarpį.

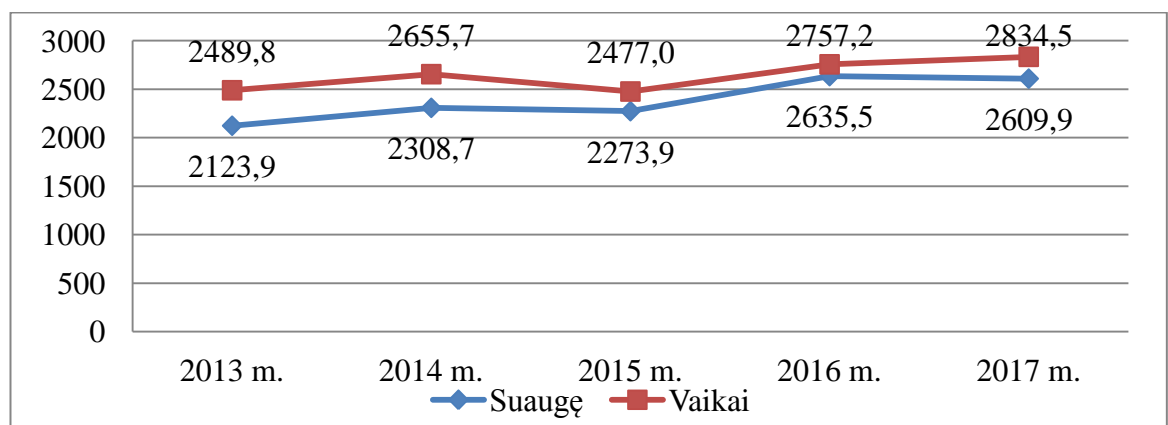
Per 2013–2017 metų laikotarpį Kelmės rajono gyventojų sergamumas kasmet vis didėjo, išskyrus 2015 metus. 2017 metų Kelmės rajono gyventojų sergamumo rodiklis (2690,9/1000gyv.) didžiausias per penkerių metų laikotarpį, nors lyginant su 2016 metų rodikliu didėjo neženkliai.

1 pav. Lietuvos ir Kelmės r. sav. gyventojų sergamumas 1000 gyventojų, 2013–2017 metais
Šaltinis: Higienos instituto leidiniai „Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse“.

Lyginant su bendru Lietuvos gyventojų sergamumo rodikliu, Kelmės rajono gyventojų sergamumas, per 2013–2017 metų laikotarpį išlieka neženkliai mažesnis už Lietuvos gyventojų sergamumo rodiklį.

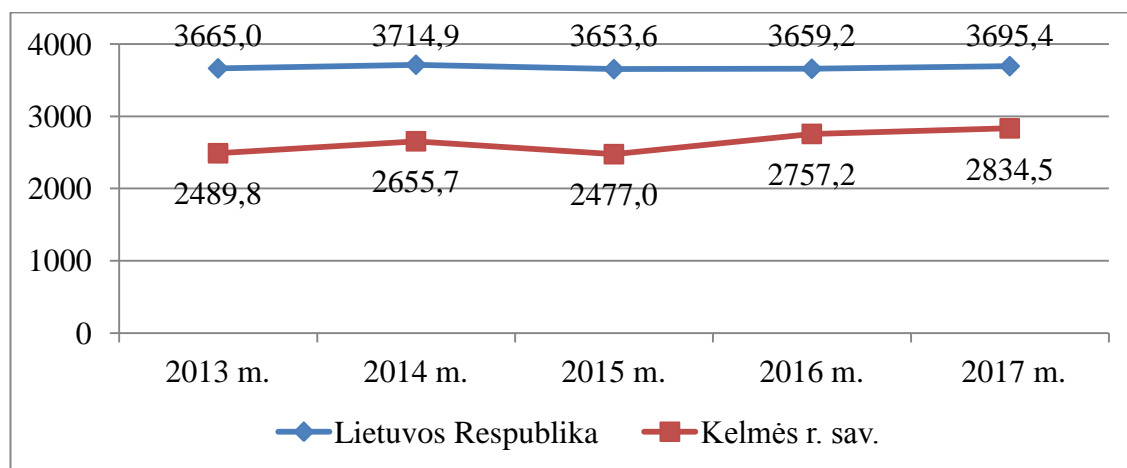
Analizuojant Kelmės rajono gyventojų sergamumo rodiklį, tenkantį 1000 gyventojų, galime teigti, kad vaikai serga dažniau nei suaugusieji (žr. 2 pav.).

2 pav. Kelmės r. sav. gyventojų sergamumas 1000 gyventojų, 2013–2017 metais
Šaltinis: Higienos instituto leidiniai „Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse“.

2 paveiksle matyti, kad per 2013–2017 metų laikotarpį Kelmės rajono vaikų sergamumo rodiklis išlieka didesnis už suaugusių rajono gyventojų sergamumo rodiklį. Lyginant su 2016 metų rodikliu, 2017 metais vaikų sergamumo rodiklis neženkiai didėjo, be to minėtas rodiklis didžiausias per penkerių metų laikotarpį.

Lyginant su Lietuvos vaikų sergamumo rodikliu (1000 vaikų), Kelmės rajono vaikų sergamumas per penkerių metų laikotarpį išlieka mažesnis už Lietuvos vaikų sergamumo rodiklį (žr. 3 pav.).

3 pav. Lietuvos ir Kelmės r. sav. vaikų sergamumas 1000 vaikų, 2013–2017 metais
Šaltinis: Higienos instituto leidiniai „Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse“.

3 paveiksle matyti, kad per 2013–2017 metų laikotarpį didžiausias vaikų sergamumo rodiklis Lietuvoje ir Kelmės rajono savivaldybėje buvo užregistruotas 2017 metais.

Didžiausia dalis sveikatos sutrikimų Kelmės rajono gyventojų sergamumo struktūroje 2013–2017 metų laikotarpiu teko kvėpavimo ir kraujotakos sistemos ligoms. Kelmės rajono gyventojai kvėpavimo ir kraujotakos sistemos ligomis, per penkerių metų laikotarpį, daugiausia sirgo 2017 metais (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. 2013–2017 metų sergamumo struktūra Kelmės rajone, 1000 gyventojų

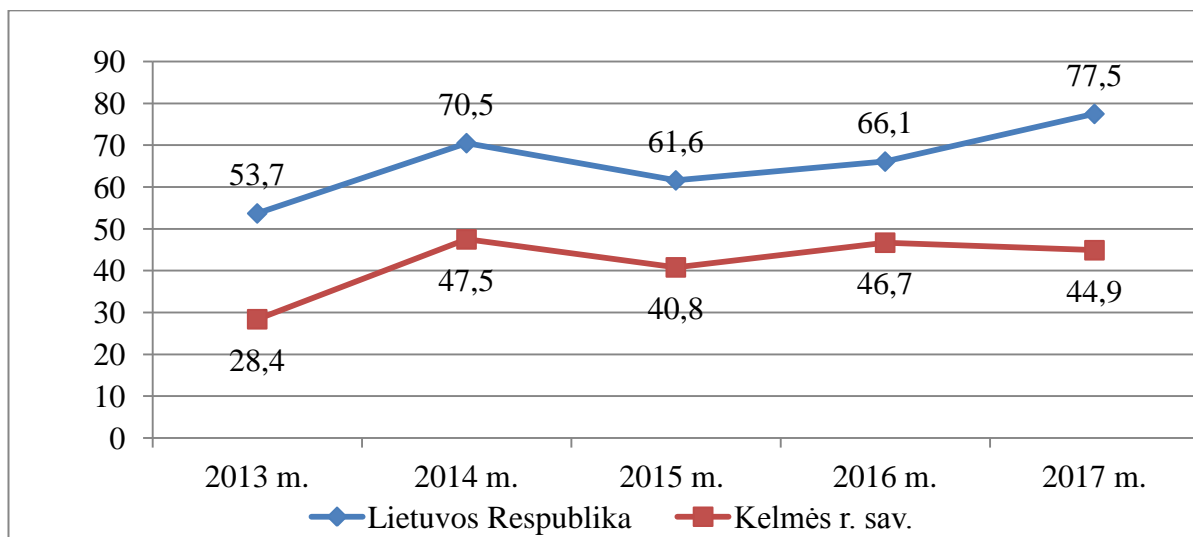
Ligos pavadinimas	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.
Infekcinės ir parazitinės ligos	28,4	47,5	40,8	46,7	44,9
Kraujo ir kraujodaros organų ligos	19,9	20,7	22,3	24,4	24,8
Endokrininės sistemos ligos	76,2	121,6	122,0	143,1	150,0
Psichikos ir elgesio sutrikimai	90,1	106,5	102,0	107,7	104,5
Nervų sistemos ligos	65,5	100,7	100,8	118,5	125,2
Akių ligos	152,5	180,7	222,7	245,6	242,5
Ausų ligos	45,1	51,5	52,0	76,8	72,2
Kraujotakos sistemos ligos	245,9	399,1	390,9	453,2	441,1
Kvėpavimo sistemos ligos	336,3	377,9	333,7	389,3	406,9
Virškinimo sistemos ligos	67,4	114,5	132,9	162,5	133,7
Odos ir podžio ligos	65,3	79,0	74,3	81,3	80,2

Jungiamojo audinio ir skeleto raumenų sistemos ligos	145,3	200,4	193,0	241,2	263,3
Urogenitalinės sistemos ligos	85,1	136,8	133,5	145,7	149,3
Igimtos formavimosi ydos	9,3	10,7	11,5	11,6	12,8

Šaltinis: Higienos instituto leidiniai „Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse“

Infekcinės ir parazitinės ligos

Pagal pateiktus Higienos instituto duomenis Kelmės rajono gyventojų sergamumas infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis per penkerių metų laikotarpį didžiausias buvo 2014 metais. Lietuvos gyventojų didžiausias minėtų susirgimų skaičius per 2013–2017 metų laikotarpį buvo registruotas 2017 m. – 77,5 / 1000 gyventojų. Lyginant su 2016 metų rodikliu, 2017 metais Kelmės rajono gyventojų sergamumas infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis neženkiai sumažėjo, Lietuvos minėtas rodiklis didėjo.

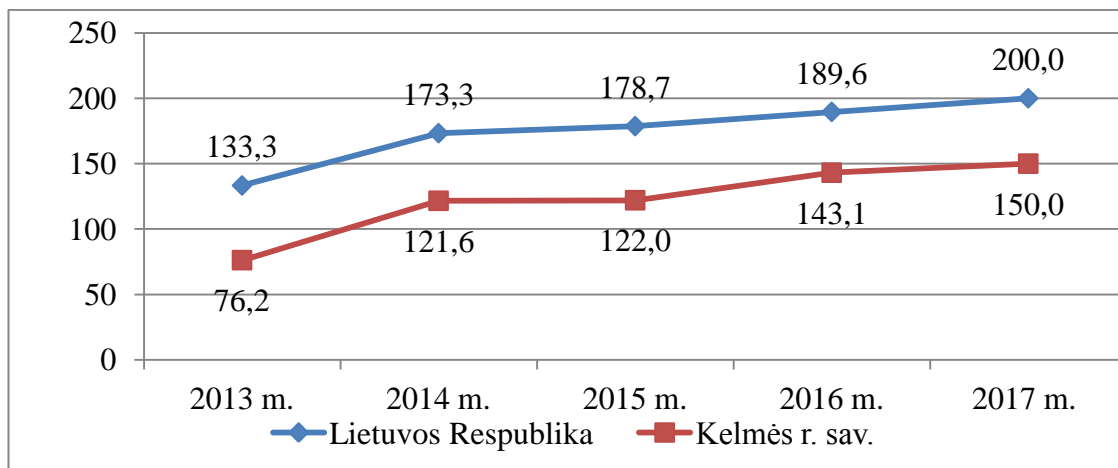

4 pav. Sergamumas infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis 1000 gyventojų 2013–2017 metais
Šaltinis: Higienos instituto leidiniai „Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse“.

4 paveiksle matyti, kad per 2013–2017 metų laikotarpį Kelmės rajono gyventojų sergamumo rodiklis infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis išlieka mažesnis už Lietuvos gyventojų sergamumo infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis rodiklį.

Endokrininės sistemos ligos

Analizuojant sergamumo endokrininės sistemos ligomis rodiklį, nuo 2013 m. stebimas augimas ne tik Kelmės rajone, bet ir Lietuvoje. 2017 metais Kelmės rajone užregistruota apie 760 naujų endokrininės sistemos ligos atvejų.

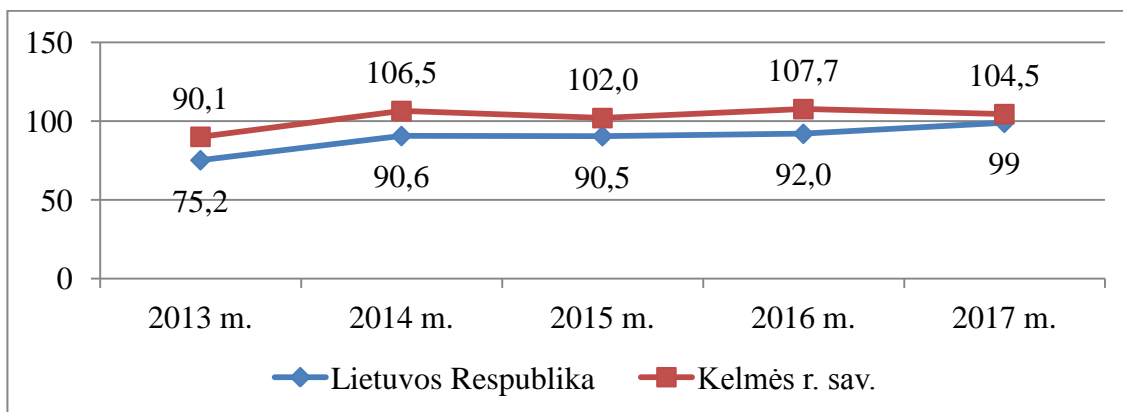

5 pav. Sergamumas endokrininės sistemos ligomis 1000 gyventojų 2013–2017 metais
Šaltinis: Higienos instituto leidiniai „Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse“.

5 paveiksle matyti, kad per penkerių metų laikotarpį didžiausias rodiklis sergamumo endokrininės sistemos ligomis buvo užregistruotas 2017 metais, ne tik Kelmės rajono savivaldybėje, bet ir Lietuvoje. Beveik trečdalis endokrininės sistemos ligų yra susijusios su cukriniu diabetu (E10–E14). Per penkerių metų laikotarpį Kelmės rajono gyventojams užregistruoti 453 cukrinio debeto atvejai, iš jų daugiausia 2017 metais – 112 atvejų.

Psichikos ir elgesio sutrikimai

Per penkerių metų laikotarpį sergamumas psichikos ir elgesio sutrikimais (F00–F99) Kelmės rajono savivaldybėje išlieka didesnis už Lietuvos gyventojų sergamumą. Kelmės rajono gyventojų sergamumo psichikos ir elgesio sutrikimais 1000 gyventojų rodiklis didžiausias buvo 2016 metais, Lietuvoje didžiausi minėti sutrikimai registruoti – 2017 metais. Kelmės rajone 2017 metais užregistruota daugiau nei 2800 rajono gyventojų sergančių psichikos ir elgesio sutrikimais, iš jų 823 nauji sutrikimo atvejai.

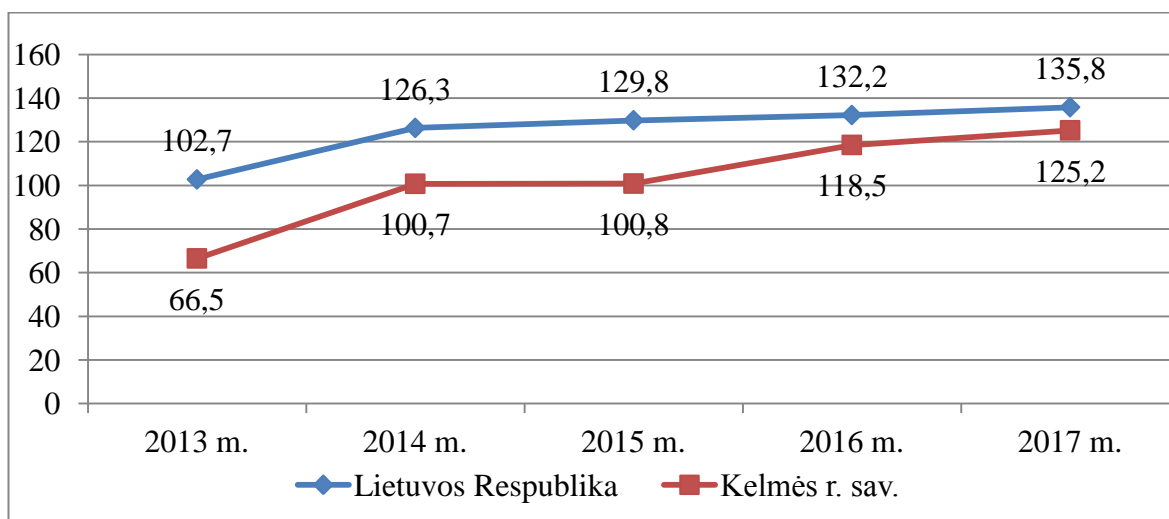

6 pav. Sergamumas psichikos ir elgesio sutrikimais 1000 gyventojų 2013–2017 metais
Šaltinis: Higienos instituto leidiniai „Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse“.

Analizuojant sergamumą psichikos ir elgesio sutrikimais išryškėja tai, kad didžiąją dalį jų sudaro sergamumas nuotaikos sutrikimais (F30–F39), demencija ir Alzheimerio liga (F00–F03, G30). Kasmet (2013–2017 m. laikotarpiu) Kelmės rajono gyventojams registruojama nuotaikos sutrikimų apie 600 atvejų, iš jų virš 100 naujų atvejų. Demencija ir Alzheimerio liga diagnozuojama apie 3000 rajono gyventojų, iš jų pirmą kartą gyvenime apie 140 atvejų.

Nervų sistemos ligos

Analizuojant sergamumo nervų sistemos ligomis rodiklį tenkantį 1000 gyventojų stebimas minėto rodiklio augimas tiek Lietuvoje, tiek Kelmės rajono savivaldybėje. Per penkerių metų laikotarpį Kelmės rajono gyventojų sergamumo nervų ligomis rodiklis išlieka neženkliai mažesnis už Lietuvos rodiklį. 2017 metais 3412 rajono gyventojams diagnozuota nervų sistemos sutrikimų, iš jų 1646 nauji šio sutrikimo atvejai.

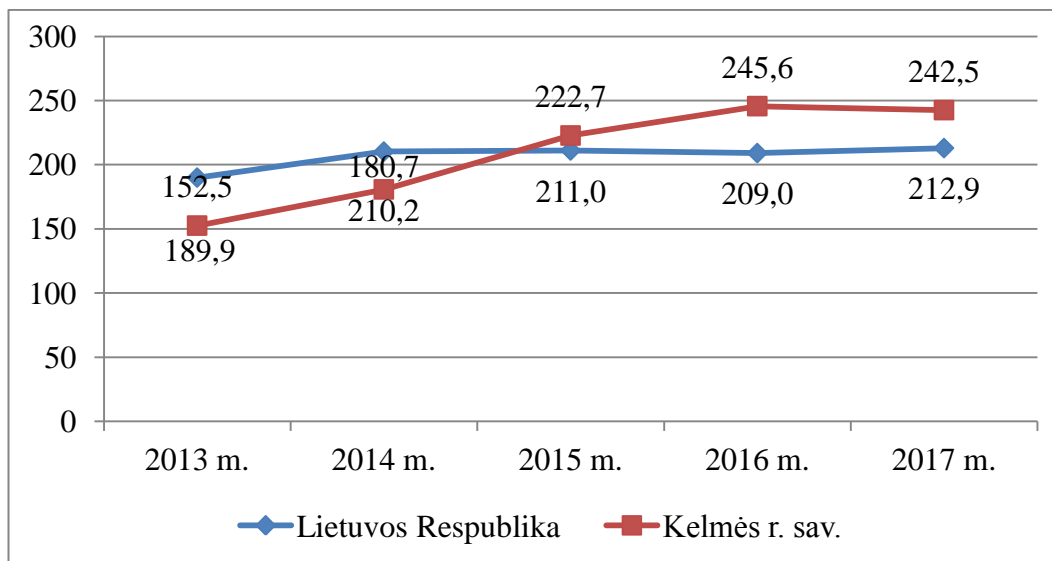
7 pav. Sergamumas nervų sistemos ligomis 1000 gyventojų 2013–2017 metais

Šaltinis: Higienos instituto leidiniai „Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse“

Lyginant su 2016 metų rodikliu, 2017 metais sergamumas nervų sistemos ligomis Kelmės rajono gyventojų neženkliai didėjo. Taip pat 2017 metais didėjo ir Lietuvos gyventojų sergamumas nervų sistemos ligomis.

Akių ligos

Sergamumas akių ligomis (H00–H59) Kelmės rajono savivaldybėje nuo 2013 metų (152,5/1000 gyv.) iki 2016 metų (245,6/1000 gyv.) didėjo. 2017 metais, lyginant su 2016 metų rodikliu, minėtas rodiklis neženkliai sumažėjo. Kelmės rajono savivaldybėje vidutiniškai per metus diagnozuojama apie 6000 akių ligų sutrikimų, iš jų apie 3000 nauji šios ligos atvejai.

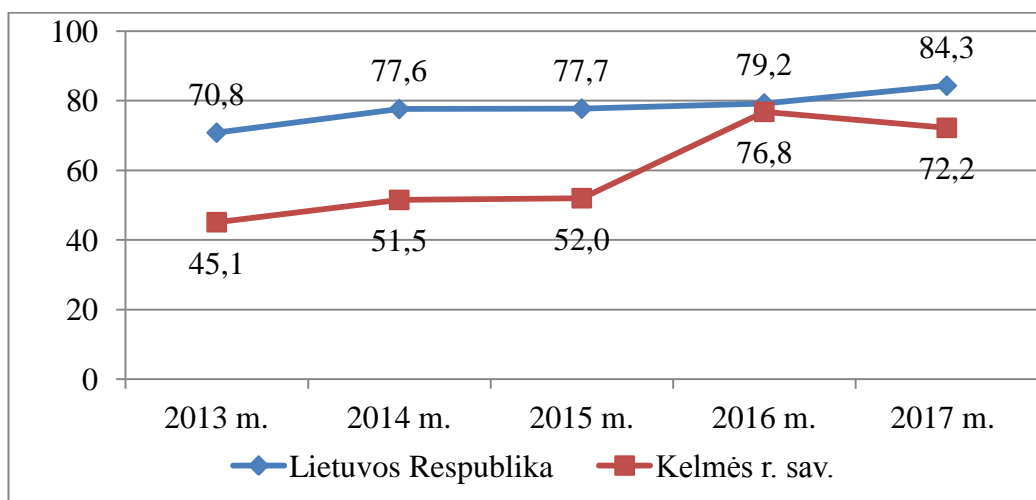

8 pav. Sergamumas akių ligomis 1000 gyventojų, 2013–2017 metais
Šaltinis: Higienos instituto leidiniai „Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse“.

8 paveiksle matyti, kad per penkerių metų laikotarpį Kelmės rajono gyventojų sergamumo akių ligomis rodiklis 2013–2014 metais buvo mažesnis už Lietuvos sergamumo rodiklį, nuo 2015 metų didėja ir išlieka didesnis už minėtą Lietuvos rodiklį.

Ausų ligos

Sergamumas ausų ligomis (H60–H95) 1000 gyventojų Kelmės rajone 2013 metais buvo vienas iš mažiausių šalyje, už mus mažesniu sergamumu ausų ligomis galėjo pasigirti Raseinių (36,7,7/1000 gyv.), Kalvarijos (37,5/1000 gyv.) ir Pakruojo rajonai (44,4/1000 gyv.). Tačiau nuo 2013 metų minėtas rodiklis – nuo 45,1 atvejo išaugo iki 76,8 (2016 m.) atvejo 1000 gyventojų.

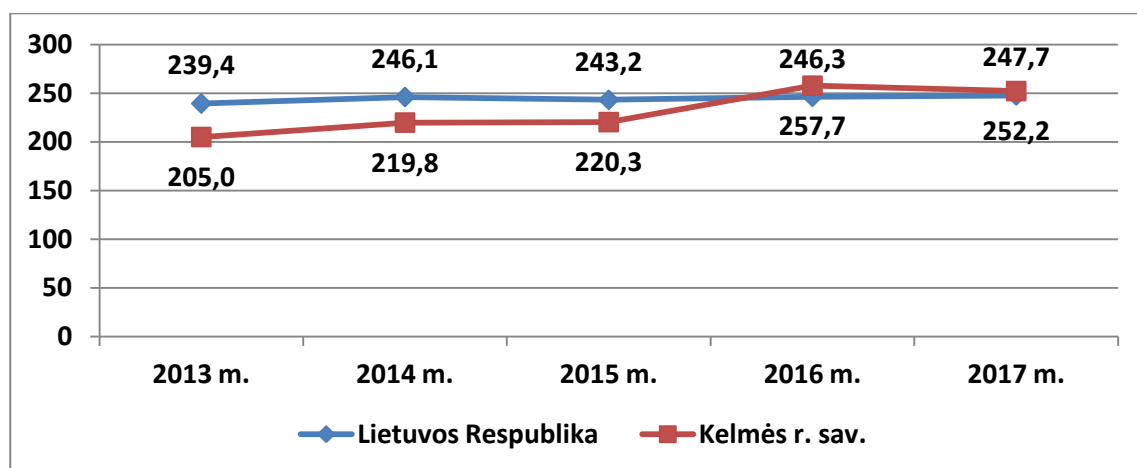

9 pav. Sergamumas ausų ligomis 1000 gyventojų, 2013–2017 metais
Šaltinis: Higienos instituto leidiniai „Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse“.

9 paveiksle matome, kad 2013–2017 metų laikotarpiu Kelmės rajono gyventojų sergamumo ausų ligomis rodiklis išlieka neženkliai mažesnis už Lietuvos rodiklį.

Kraujotakos sistemos ligos

Per 2013–2017 metų laikotarpį stebimas Kelmės rajono savivaldybės gyventojų kraujotakos sistemos ligų augimas nuo 205,0 atvejo (2013 m.) iki 257,7 atvejo (2016 m.). 2016 metais registruotas Kelmės rajono gyventojų kraujotakos sistemos ligų rodiklis didžiausias per penkerių metų laikotarpį ir didesnis už Lietuvos rodiklį. Lyginant su 2016 metų rodikliu, 2017 metais kraujotakos sistemos ligų rodiklis neženkliai mažėjo Kelmės rajono savivaldybėje, o Lietuvoje neženkliai didėjo. 2017 metais Kelmės rajono gyventojams buvo užregistruota daugiau 6 800 kraujotakos sistemos ligų atvejų, iš jų 1875 (moterims– 1106, vyrams – 769) nauji atvejai.

10 pav. Sergamumas kraujotakos sistemos ligomis 1000 gyventojų 2013–2017 metais

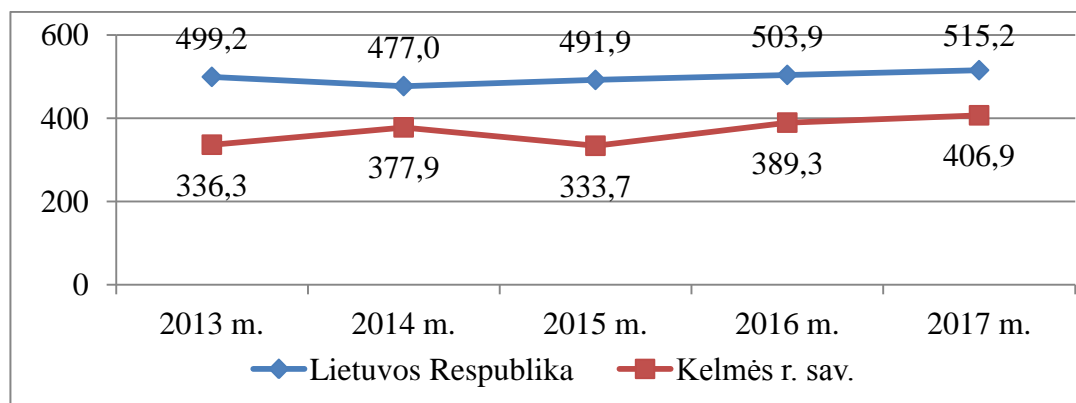
Šaltinis: Higienos instituto leidiniai „Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse“.

Iš visų kraujotakos sistemos ligų – hipertenzinės ligos (I10–I15) 2017 metais sudarė 45 proc. visų kraujotakos sistemos ligų. Kelmės rajono gyventojams 2017 metais užregistruota daugiau nei 3000 hipertenzinės ligos atvejų, iš jų apie 500 nauji šios ligos atvejai.

Išeminės širdies ligų (I20–I25) atvejų Kelmės rajono gyventojams 2017 metais buvo užregistruota apie 2000, iš jų 392 nauji atvejai. Cerebrovaskulinėmis (I60–I69) ligomis skaičius 2017 metais siekė 1262 atvejus (332 nauji atvejai), insulto (I60–I64) atvejų buvo registruojama 193, iš jų 121 naujas atvejis.

Kvėpavimo sistemos ligos

Kvėpavimo sistemos ligos yra dažniausiai pasitaikantis susirgimas. Per penkerių metų laikotarpį, Kelmės rajone ir Lietuvoje didžiausias kvėpavimo sutrikimų skaičius buvo užregistruotas 2017 metais. Daugiausia kvėpavimo sistemos ligos kamuoja vaikus (0–17 metų).

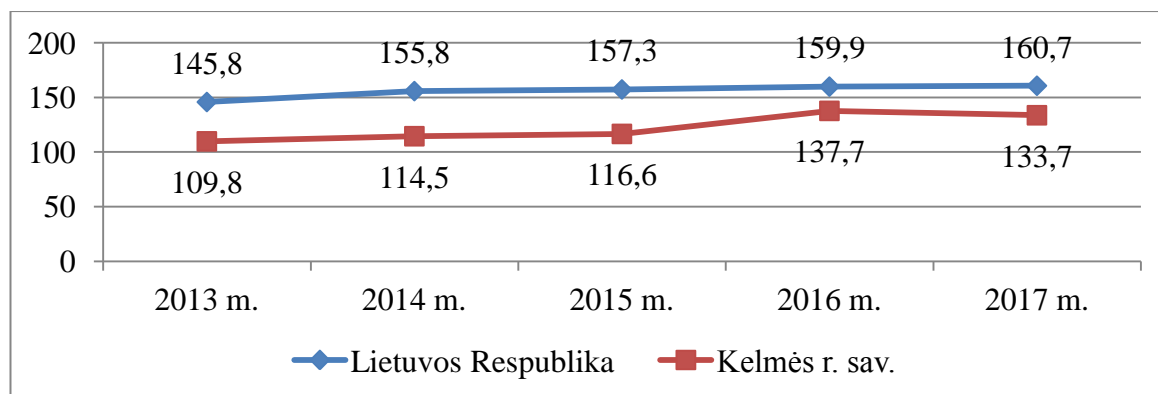
11 pav. Sergamumas kvėpavimo sistemos ligomis 1000 gyventojų 2013–2017 metais
Šaltinis: Higienos instituto leidiniai „Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse“.

Daugumą kvėpavimo sistemos ligų sudaro ūminės viršutinių kvėpavimo takų infekcijos ir gripas. Kelmės rajono savivaldybėje 2017 metais registruota daugiau nei 6000 gyventojų sergančių viršutinių kvėpavimo takų infekcijomis. Ūminėmis viršutinių kvėpavimo takų infekcijomis ir gripu daugiausia sirgo vaikai – 3674 atvejai, o vyresnio amžiaus (65+ metų amžiaus) sirgo 267 rajono gyventojai.

Taip pat didelę dalį kvėpavimo sistemos ligų sudarė lėtinės apatinių kvėpavimo takų ligos (J40–J47), sergamumas pneumonijomis (J12–J18) bei astma ir astminė būklė (J45–J46). Iš viso Kelmės rajone 2017 metais lėtinių apatinių kvėpavimo takų ligų užregistruota beveik 500 atvejų, iš jų 80 nauji atvejai. Sergamumas pneumonijomis siekė apie 300 atvejų, iš jų 169 nauji atvejai, astmos ir astminės būklės atvejų užregistruota apie 200, iš jų 11 nauji šios ligos atvejai.

Virškinimo sistemos ligos

Kelmės rajone per penkerių metų laikotarpį virškinimo sistemos ligų rodiklis neženkliai didėjo, tačiau išliko mažesnis už Lietuvos rodiklį. Iš viso Kelmės rajono savivaldybėje 2017 metais užregistruota virškinimo sistemos ligų apie 1200, iš jų 672 nauji šios ligos atvejai.

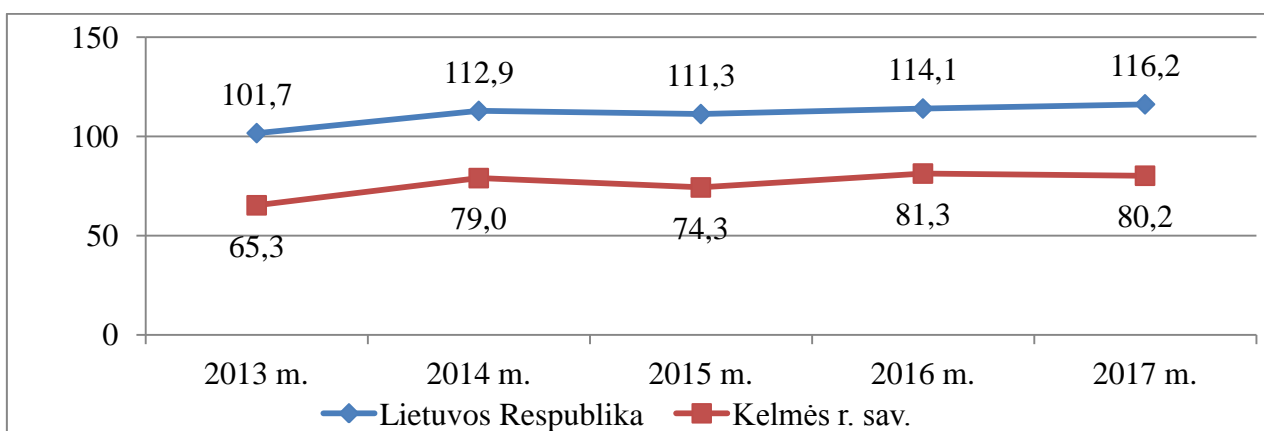
12 pav. Sergamumas virškinimo sistemos ligomis 1000 gyventojų 2013–2017 metais
Šaltinis: Higienos instituto leidiniai „Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse“.

12 paveiksle matyti, kad per penkerių metų laikotarpį didžiausias sergamumo rodiklis virškinimo sistemos ligomis Kelmės rajone buvo užregistruotas 2016 metais– 137,7 / 1000 gyventojų.

Odos ir poodžio ligos

Per 2013–2017 metų laikotarpį sergamumas odos ir poodžio ligomis (L00–L99) tenkantis 1000 gyventojų tiek Lietuvoje, tiek Kelmės rajono savivaldybėje kito neženkliai. Per minėtą laikotarpį Kelmės rajone didžiausias sergamumas odos ir poodžio ligomis registruotas 2016 metais (81,3/1000 gyv.), kuri lyginant su 2017 metų rodikliu stebime neženklių mažėjimą.

13 pav. Sergamumas odos ir poodžio ligomis 1000 gyventojų 2013–2017 metais

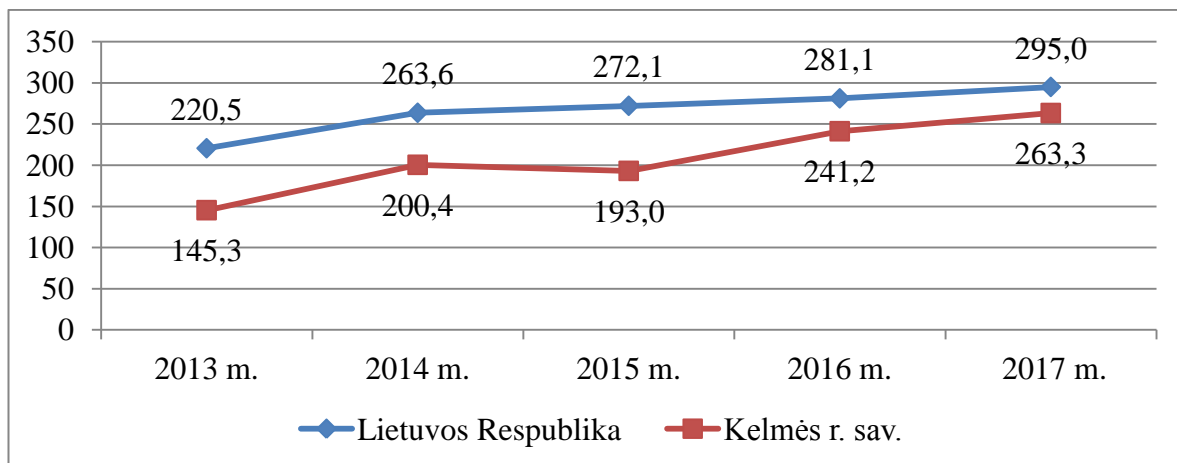
Šaltinis: Higienos instituto leidiniai „Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse“.

13 paveiksle matyti, kad Kelmės rajono gyventojų sergamumo odos ir poodžio ligomis rodiklis, per penkerių metų laikotarpį išlieka mažesnis už Lietuvos rodiklį.

Lyginant su 2016 metų rodikliu, 2017 metais Kelmės rajono gyventojų sergamumas odos ir poodžio ligomis neženkliai sumažėjo.

Jungiamojo audinio ir skeleto raumenų sistemos ligos (M00-M99)

Sergamumo jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligomis rodiklis (M00–M99) Lietuvoje ir Kelmės rajono savivaldybėje pastaruosius penkerius metus neženkliai didėja. 2017 metais minėtas rodiklis, per 2013–2017 metų laikotarpį – didžiausias Kelmės rajone ir Lietuvoje.

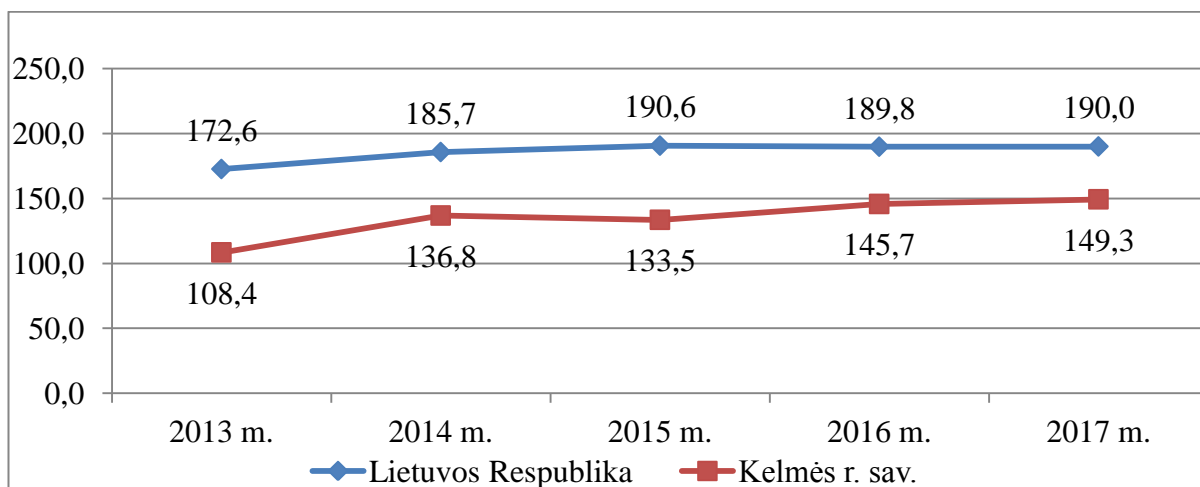
14 pav. Sergamumas jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligomis 1000 gyventojų, 2013–2017 metais

Šaltinis: Higienos instituto leidiniai „Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse“.

Nemaža dalis jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligų yra susijusių su artropatijomis (M00–M25). Virš 2000 Kelmės rajono gyventojų 2017 metais sirgo artropatijomis, iš jų registruoti 1128 nauji šios ligos atvejai. Deformuojančioms dorsopatijomis (M40–M43) sirgo 1081 rajono gyventojai, iš jų 273 nauji atvejai.

Urogenitalinės sistemos ligos

Per penkerių metų laikotarpį Kelmės rajono savivaldybėje sergamumo urogenitalinės sistemos ligomis didžiausias rodiklis (N00–N99) 1000 gyventojų registruotas 2017 metais. 2017 metais Kelmės rajone užregistruota virš 4000 urogenitalinės sistemos ligų, daugiau nei 2200 nauji šios ligos atvejai.

15 pav. Sergamumas urogenitalinės sistemos ligomis 1000 gyventojų 2013–2017 metais

Šaltinis: Higienos instituto leidiniai „Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse“.

Didžiąją dalį urogenitalinės sistemos ligų sudarė priešinės liaukos hiperplazija (N40) ir moters dubens organų uždegiminės ligos (N70–N77). 2017 metais Kelmės rajono savivaldybėje priešinės liaukos hiperplazijų naujų atvejų buvo registruota apie 100, moters dubens organų uždegiminių ligų beveik 400 naujų ligos atvejų.

Taigi, apibendrinant Kelmės rajono gyventojų sergamumą per 2013–2017 metų laikotarpį galima teigti, kad sergamumas auga (nuo 2013 m. – 2376,7/1000 iki 2017 m. – 3254,9/1000 gyventojų).

Pagal Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenis, stebima tendencija – suaugusiųjų sergamumas yra mažesnis nei vaikų sergamumas ne tik Kelmės rajone, bet ir Lietuvoje. Galima teigti, kad vaikai serga dažniau nei suaugusieji.

Kelmės gyventojų sergamumo struktūroje 2013–2017 metų laikotarpiu didžiausi rodikliai teko kvėpavimo ir kraujotakos sistemos ligoms, tačiau jie mažesni už Lietuvos minėtų susirgimų rodiklius.

Kelmės rajono gyventojų didžiausias sergamumas 2017 metais buvo kraujotakos sistemos ligomis, kuriomis daugiausia sirgo vyresnio amžiaus asmenys ir tarp jų dominavo arterinė hipertenzija (45 proc.).

Informaciją parengė Rima Radzevičienė, Kelmės visuomenės sveikatos biuro specialistė, vykdanči sveikatos stebėseną